

DAGVLINDERS VLINDERBIOTOOP ABTSWOUDSE BOS 2010

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
email: afd.Delfland@knnv.nl
<http://afdelingdelfland.knnv.nl/>

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Samenvatting	3
3. Methode	3
4. Resultaten.....	3
5. Conclusie	7
6. Aanbevelingen beheer	7
7. Jaarlijst.....	8
8. Verantwoording	8
9. Contact gezocht	9

Copyright: KNNV afdeling Delfland 2011.

Referentie: Dagvlinders Vlinderbiotoop Abtswoudse Bos 2010, KNNV afdeling Delfland, 2011.

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

Dit verslag geeft de resultaten weer voor de vlinderroute en een aantal sectoren waar het maairegiem gericht is op het verbeteren van de vlinderstand in de Vlinderbiotoop Abtswoudse Bos (zie kaartje blz. 8) van het Natuur- en Recreatieschap Midden-Delfland. In opdracht van beheerder Groenservice Zuid-Holland verricht de KNNV afdeling Delfland vanaf 2004 deze monitoring en adviseert over het maaibeheer aan GZH in overleg met de Agrarische Natuurvereniging Vockestaert (ANV), die het maaibeheer sinds 2005 uitvoert. Het overleg tussen KNNV en ANV vindt twee maal per jaar plaats voorafgaand aan het maaien.

Het maairegiem/beheer moet bijdragen om in die locatie weer een biotoop te creëren dat hervestiging van nieuwe soorten en uitbreiding van de nu aanwezige populaties vlinders bewerkstelligt. In het najaar van seizoen 2010 zou een begin worden gemaakt door beheerder Groenservice Zuid-Holland met de herinrichting door het aanleggen van een mantel/zoom vegetatie langs de bosopstanden en twee poelen wat bij zou moeten dragen aan eerder genoemd doel. Door weersomstandigheden is deze herinrichting gestart in maart 2011.

Het veldwerk wordt gedaan door Marian Barendtszen (KNNV). Het maaiadvies wordt opgesteld door Huub van 't Hart en Leo Poot van de KNNV in overleg met Aad Kleyweg (coördinator) en Jan van der Kooy van de Agrarische Natuurvereniging Vockestaert.

2. Samenvatting

Ondanks vaak slechte weersomstandigheden zijn in deze locatie toch meer vlinders geteld dan in seizoen 2009 (index 30,8). In totaal werden op de route en in de geïnventariseerde sectoren waar het maairegiem geldt 19 soorten gezien. Vergelijken we de situatie met die van seizoen 2009 dan wisselen de aantallen per soort nogal wat onder andere te maken moet hebben met seizoensinvloeden. Het maairegiem induceert een toename van soorten en een grotere variëteit in flora waarvan ook andere insectensoorten dan die der Lepidoptera profiteren. Na vele jaren van afwezigheid werd ook het Zwartsprietdikkopje (*Thymelicus lineola*) weer gespot. In het oostelijk deel van het Abtswoudse Bos werd ook het Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*) gezien. Het voor deze locatie uitgevoerde maairegiem moet worden gecontinueerd. Aanplant van waard- en nectarplanten blijft noodzakelijk voor het verhogen van de leefomstandigheden voor dagvlinders.

3. Methode

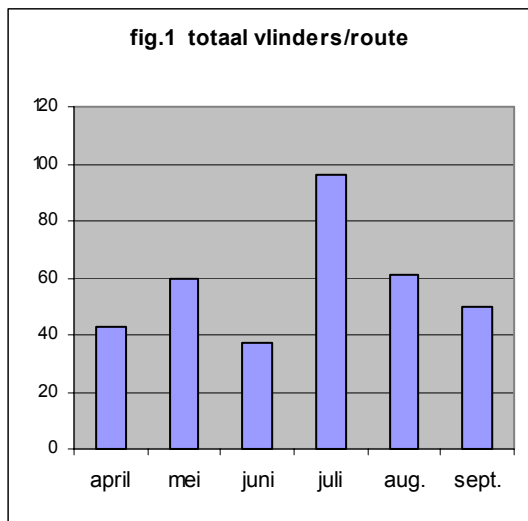
Het monitoren werd gedaan volgens de methode die bij vlindermonitoring gebruikelijk is, zij het dat de frequentie in de bezoeken per maand (seizoen) door weersinvloeden kon wisselen. Het gebied ligt in het km hok 37-25-25. Dit is een vlinderroute die wordt geteld door Marian Barendtszen en doorloopt door een groot gedeelte van het Abtswoudse Bos Midden. Deze route is verdeeld in 17 trajectdelen met bijbehorend biotoop en grenst aan een aantal sectoren waar het maairegiem wordt uitgevoerd. Tevens zijn er in juli en september een tweetal telroutes gelopen (Leo Poot) in die sectoren waar het maairegiem van kracht is, 37-26-21/31 met 17 sectoren en wisselend biotoop. Geteld wordt er bij zonnige weersomstandigheden en een windsnelheid van niet meer dan 4 Beaufort.

4. Resultaten

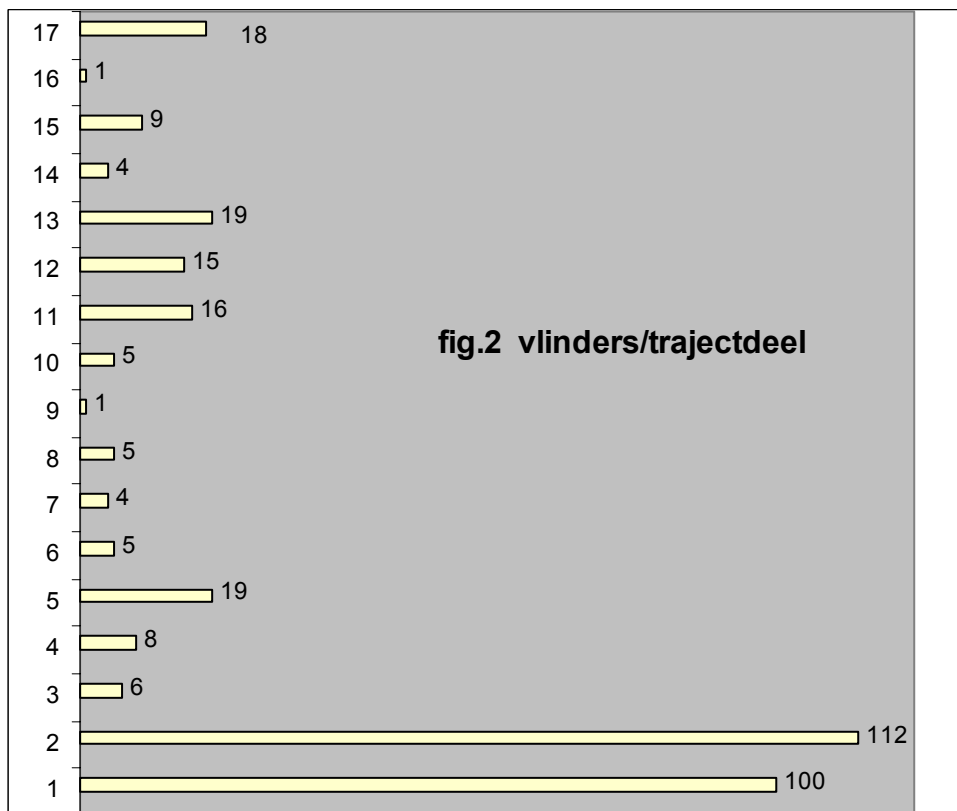
Het dagvlinderseizoen 2011 liep van april t/m september waarin elke maand 2-4 keer de locatie werd bezocht. Ook werden de sectoren waar het maairegiem geldt (vlinderbiotoop) éénmalig in juli en september bezocht. Het totaal aan vlinders dat werd geteld op de vlinderroute (Marian) bedroeg 347 (fig. 1), samen met de aantallen die in de maaisectoren

(Leo) werden geteld waren het er 523, zie ook de jaarlijst, de index is daardoor $T/ab=i$ 30,8. (seizoen 2009, 27,1).

Resultaten vlinderroute

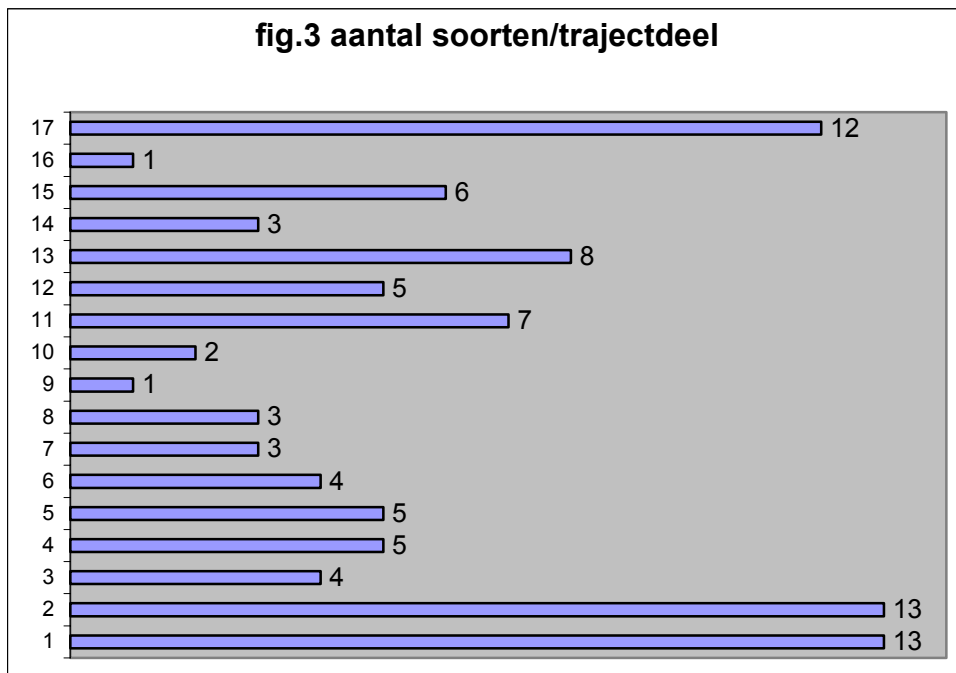

De aantallen vlinders per trajectdeel (fig. 2) verschillen nogal, de trajectdelen 1 en 2 leveren de hoogste aantallen vlinders, de overige trajectdelen blijven hierbij ver achter, dit zal ongetwijfeld te maken hebben met de biotoop in betreffend trajectdeel.

Het aantal soorten op de route bedroeg 18 verdeeld over 5 families. Het aantal soorten per trajectdeel (fig. 3) is variabel waarbij een drietal delen 1, 2 en 17 eruit springen met

respectievelijk 12 en 13 soorten. Net als bij de aantallen zal het aantal soorten hier ook te verklaren zijn door de biotoop in betreffend trajectdeel.

De diversiteit in soorten per trajectdeel is weergegeven in figuren (4 en 5), de soorten uit de familie van de Pieridae zijn de meest voorkomende in deel 1 terwijl in deel 2 en 17 de soorten uit de voorkomende families gelijkmatiger zijn verdeeld. Ook zijn er trajectdelen te weten 9 en 16, waar maar 1 soort werd gezien.

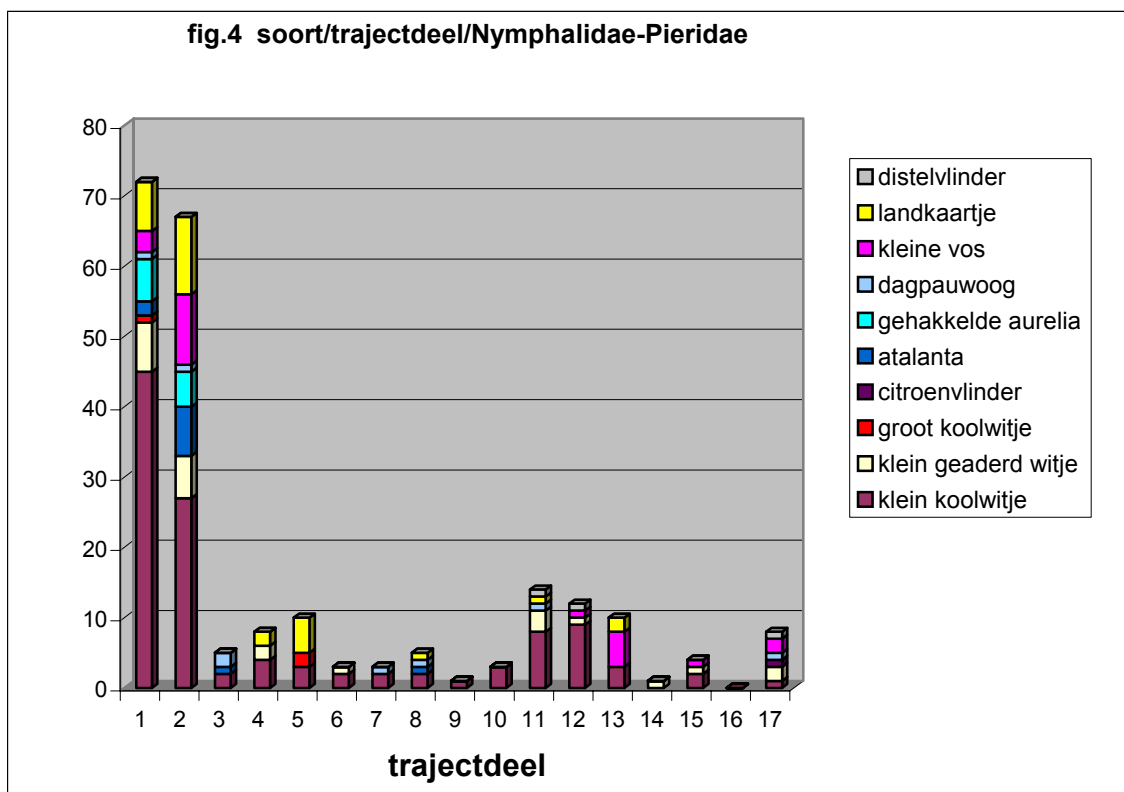
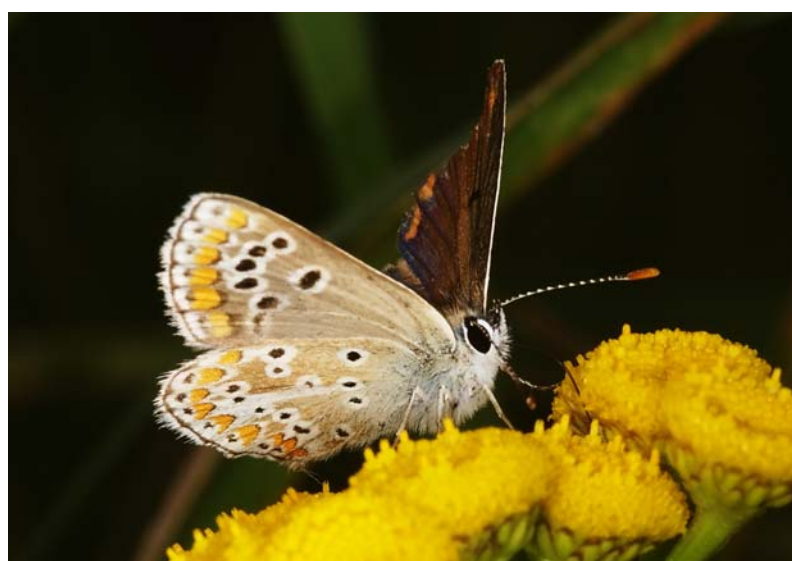
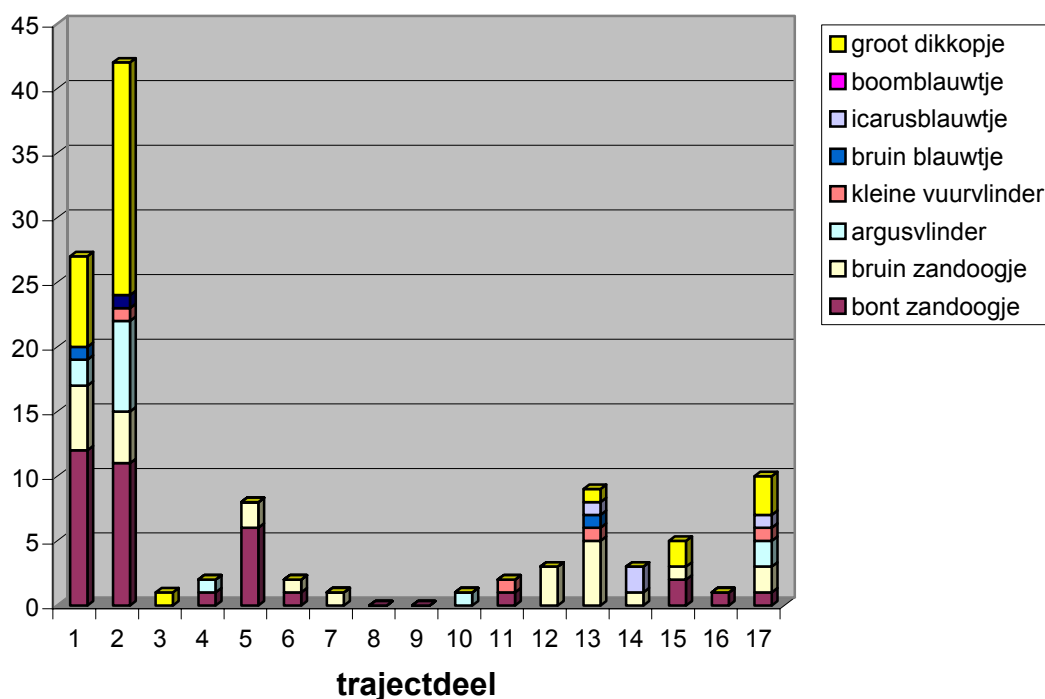
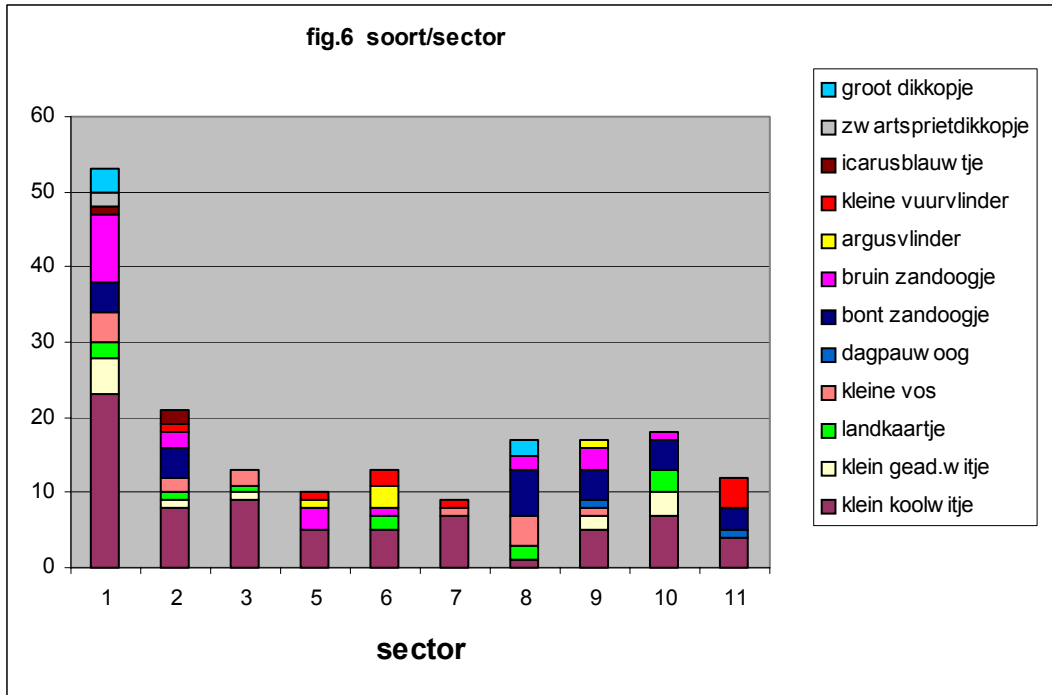

fig.5 soort/trajectdeel/Hesperiidae-Lycaenidae-Satyrinae

Resultaten vlinderbiotoop in de sectoren met maai-beheer

In de sectoren (vlinderbiotoop) waar het maai-regiem van toepassing is, is in juli en september geïnventarieerd op aantal en soorten vlinders om een indruk te krijgen naar de effecten van eerder genoemd maai-regiem/beheer. Van de 17 sectoren werden de sectoren 1 t/m 11 geïnventarieerd en werden in totaal 181 vlinders geteld. Er werden 12 soorten aangetroffen verdeeld over 5 families. De soorten per sector zijn weergegeven in figuur (6), in de sectoren 1 en 2 werden de meeste soorten gezien. In alle geïnventarieerde sectoren werden 2 of meer soorten gezien. Het Zwartsprietdikkopje (*Thymelicus lineola*) is na vele jaren weer gespot er werden 2 exemplaren gezien in sector 1.

5. Conclusie

Door weersomstandigheden was seizoen 2010 beduidend slechter dan vorig seizoen, toch werden in deze locatie meer vlinders geteld, dit komt voornamelijk door de toename van de kleine Pieridae. Kijken we naar de andere families dan zijn de aantallen erg variabel zeker als we ze vergelijken met de data uit 2009. We zien bij de Nymphalidae een afname in aantal bij de soorten Atalanta, Landkaartje en vooral Distelvlinder, maar dat is na het slechte voorjaar niet zo gek. Hogere aantallen zien we echter bij de soorten Dagpauwoog en Gehakelde aurelia. Bij de Satyrinae zien we een verdere achteruitgang van het Bont zandoogje en hogere aantallen van de Argusvlinder en vooral het Bruin zandoogje. Bij de Lycaenidae is ook een terugval van vooral de Kleine vuurvlinder te zien wat te maken zou kunnen hebben dat sector 10 in 2010 niet is gemaaid vanwege het voorkomen van Jacobskruiskruid. Hierdoor is er nogal verdringing van Zuring ontstaan; een belangrijke waardplant van dit vlindertje in genoemde sector. Ook de Moerasandoorn welke in 2009 nog uitbundig tierde is fors gereduceerd wat weer zijn weerslag heeft op het Hennepnetelspannertje. (zie verslag nachtvlinders 2010). Bij de Hesperidae is het Groot dikkopje nu weer een stabiele populatie geworden en werd het Zwartsprietdikkopje weer gezien wat weer perspectief voor de toekomst biedt. Het maairegiem induceert de diversiteit in soorten; dat lijkt nu wel duidelijk. Kwamen er in voorgaande jaren in bepaalde sectoren helemaal geen of slechts 1 soort voor, nu komen er in elke sector minstens 2 soorten voor oplopend tot 9 soorten. In totaal komen er nu in de sectoren waar het maairegiem geldt 12 soorten voor. Een grotere variëteit in flora resulteert in een aantrekkelijker biotoop voor vlinders. Het is dan ook zaak in het voorjaar duidelijk aan te geven welke sectoren er wel en niet moeten worden gemaaid om zo de natuurwaarden verder te doen toenemen.

6. Aanbevelingen beheer

Het is zaak het maairegiem/beheer te continueren. Een tweetal sectoren (10-11) zou al eind mei gemaaid moeten worden in een poging meer bloemrijk weiland te induceren. Het blijft zaak in deze locatie aanplant van waard en nectarplanten te stimuleren om een aantrekkelijke mantel/zoom situatie te creëren. De in maart 2011 gestarte herinrichting zal op termijn zeker zijn invloed doen gelden.

7. Jaarlijst 2010

Jaarlijst dagvlinders Abtswoudse Bos samenvoeging vlinderroute (37-25-25) en vlinderbiotoop (37-26-21/31)

Familie/soort	soort	aantal
Pieridae		
Pieris rapae	klein koolwitje	186
Pieris napi	klein geaderd witje	39
Pieris brassicae	groot koolwitje	4
Gonepteryx rhamni	citroenvlinder	2
Nymphalidae		
Aglais io	dagpauwoog	10
Aglais urticae	kleine vos	35
Araschnia levana	landkaartje	39
Vanessa atalanta	atalanta	12
Polygonia c-album	gehakkelde aurelia	11
Vanessa cardui	distelvlinder	3
Satyrinae		
Pararge aegeria	bont zandoogje	61
Maniola jurtina	bruin zandoogje	46
Lasiommata megera	argusvlinder	18
Lycaenidae		
Celastrina argiolus	boomblauwtje	1
Aricia agestis	bruin blauwtje	2
Lycaena phlaeas	kleine vuurvlinder	13
Polyommatus icarus	icarusblauwtje	7
Hesperiidae		
Ochlodes sylvanus	groot dikkopje	32
Thymelicus lineola	zwartsprietdikkopje	2
	totaal	523

8. Verantwoording

Projectleider: Huub van 'Hart
Auteur en monitor Vlinderbiotoop: Leo Poot
Monitor Vlinderroute: Marian Barendtszen
Foto's: Leo Poot

Kaartje Vlinderbiotoop Abtswoudse Bos (bron: Google Maps)

8. Contact gezocht

Stuur deze pagina op naar KNNV afdeling Delfland Postbus 133, 2600 AC DELFT; of stuur een email aan: afdelingDelfland@knnv.nl

Ik heb de volgende mening over deze uitgave

.....
.....
.....
.....
.....

Bijgaand treffen jullie aan

- ervaringen in en rond vlinders
- foto's van vlinders
- oude en huidige natuurwaarnemingen
- houd mij op de hoogte van de ontwikkelingen rond de vlinders
- stuur mij meer informatie over de KNNV
- Ik heb de volgende vraag:

.....
.....

en stuur mij

- ex posters voor het jaarthema
- ex waarnemingskaarten voor het jaarthema
- een uitnodiging voor jullie openbare activiteiten
- Ik heb de volgende vraag:

.....

Naam/ Organisatie:

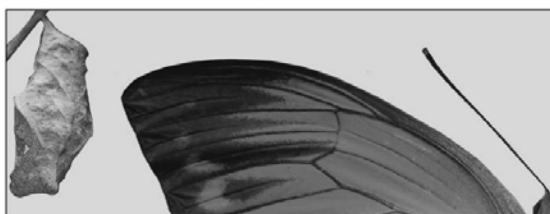
Adres:

Woonplaats:

Telefoon:

Email:

Bij ons kun je je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet. Of haar bestudeert en beschermt. De KNNV maakt je wegwijs in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Dit verslag bevat de resultaten van een monitor van dagvlinders gedurende 2010 in de Vlinderbiotoop Abtswoudse Bos Midden. Deze monitor is opgezet om het effect van het maaibeheer door de Agrarische Natuurvereniging Vockestaert voor de dagvlinders van het zuidelijk deel van het Abtswoudse Bos Midden te kunnen volgen in opdracht van Groenservice Zuid-Holland voor het Natuur- en Recreatieschap Midden-Delfland.

De KNNV, de natuurvereniging voor Delfland.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

